

Eesti Külaliikumine Kodukant

**KODUKANDI
KOOLITUSKESKUSE
STRATEEGIA**

2021-2026

*Vastu võetud: 20. novembril 2021
Liikumise Kodukant üldkoosolekul
Koksveres.*

SISUKORD

SISUKORD	1
Sissejuhatus	3
Kodukandi Koolituskeskuse ja tegevuskeskkonna kirjeldus	3
Laiem tegevusraamistik	4
Missioon	5
Kodukandi Koolituskeskuse struktuur	5
Sihtrühmad ja partnerid	6
Visioon 2026	6
Kodukandi koolituskeskuse SWOT analüüs	7
Visioon, strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad	8
Rahaliste vahendite kujunemine	9
Strateegia elluviimine ja tulemuslikkuse hindamine	9

*„Tee, mis suudad, sellega,
mis Sul on, seal, kus Sa
oled!“ (T. Roosevelt)*

Sissejuhatus

Käesolev dokument „**Kodukandi Koolituskeskuse strateegia 2021-2026**“ on koostatud koolituskeskuse tegevuste planeerimiseks ja sihipäraseks juhtimiseks. Selle rakendamise kaudu soovime tugevdada Eesti Külaliikumise Kodukant mõju ja nähtavust maapiirkondade arengus.

Kodukandi Koolituskeskuse strateegia 2021-2026 koostamist juhtis koolituskeskuse nõukogu ja Kodukandi juhatus.

Täname kõiki, kes panustasid strateegia valmimisse!

Kodukandi Koolituskeskuse ja tegevuskeskkonna kirjeldus

Kodukandi Koolituskeskus on täiskasvanute täienduskoolitusasutus, mis loodi Eesti Külaliikumise Kodukant üldkogu poolt 29. novembril 2003 ja mis on Külaliikumise Kodukant struktuuri osa.

Koolituskeskuse asutamise tingis vajadus paremini korraldada koolitustegevusi külaliikumise tugevdamiseks ja ühtlustada koolituste õppekavasid. Külaliikumise Kodukant juurde koondunud inimressurss võimaldas arendada koolitustegevust järjepidevamaks ja laiapõhjalisemaks. Tellimuskoolituste pakkumisega loodi võimalusi koguda organisatsioonile lisavahendeid põhikirjaliste eesmärkide elluviimiseks ning reservi kogumiseks.

Koolituskeskuse põhikirjaliseks eesmärgiks on täiskasvanute vabahariduslike, rahvahariduslike ja kogukonnakoolituste korraldamine ja tugitegevuste pakkumine külaliikumise arendamiseks maapiirkondades.

Vabahariduslik koolitus võimaldab isiksuse, tema loovuse, annete, initsiatiivi ja sotsiaalse vastutustunde arengut ning eluks vajalike teadmiste, oskuste ja võimete lisandumist.

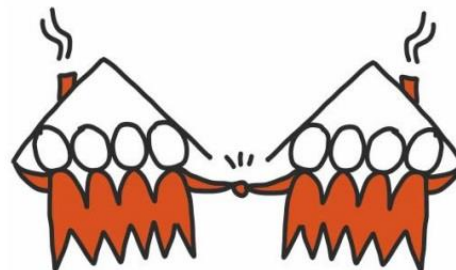
Rahvaharidus on ühiskonna kõigi kihtide haridus, mida saab omandada koolis või iseõppimise teel (Haridussõnastik).

Kogukonnakoolitus on täiskasvanute koolitus, mille eesmärgiks on õpetada, kuidas tegutseda kogukonnas ning arendada kogukonda (Haridussõnastik).

Dokumendis “Külaliikumise strateegia 2030” võtmevaldkonna “Koostöö ja kaasamine” all on välja toodud eesmärgid, mis on aluseks koolituskeskuse strateegiale:

- ❖ **Külades, valdades ja Kodukandi organisatsioonis on tõusnud koostöö ja kaasamise võimekus.** Selleks on vaja korraldada külavanemate ja eestvedajate koolitusi motiveerimises, kaasamises, delegeerimises, koostöös.
- ❖ **Omavalitsustes on välja kujunenud külade/kogukondade kaasamise ja koostöö mudelid.** Selleks on vaja viia läbi külavanemaid jõustavaid üritusi nagu külavanemate foorum, külavanemate koolitused ja õppereisid.

Aastal 2017 läbi viidud „Külavanemate institutsionaalse võimekuse uuring“ (OÜ Teravik) tõi selgelt esile peamised ootused külavanematele ning aitas liikumisel Kodukant täpsustada külavanema rolli ning töötada välja soovituslik mudel külade ja omavalitsuse koostööle. Muu hulgas soovitas uuringu meeskond vedada eest külaelu edendamise teemalist **koolitusprogrammi** omavalitsuste ametnikele.

Laiem tegevusraamistik

Haridusvaldkonna arengukava 2035 sihiks on hariduse ühiskondlik väärtus ja hariduse tugi suuremale sidususele, turvalisusele, paindlikkusele, loovusele ja uuenemisvõimele.

Dokumendiga nähakse ette, et vajalik on ühtlaselt kõrge haridustaseme ja heade erialaste oskuste olemasolu kõigis vanusegruppides. Samuti seab arengukava eesmärgiks, et kõigis õppevormides toimuks kodanikuks kujunemisel vajalike üld- ja tulevikupädevuste areng. Olulist rõhku pannakse õpivõimaluste paindlikumaks muutmisele ning mitteformaal- ja informaalõppes toimuva õppimise ülekantavuse edendamisele.

Kodanikuühiskonda oodatakse osalema hariduse strateegilises arendamises ning partnerina riigi, kohaliku omavalitsuse ja tööturu osapooltega.

Kogukonda nähakse ühe kohapealse hariduspartnerina, kellega koostöös on võimalik pakkuda probleem- ja projektõpet noortele, tähenduslikke õpikogemusi täiskasvanud õppijatele ja lühiajalist kolmandas sektoris stažeerimise võimalust õpetajatele.

Külaliikumise Kodukant koolituskeskuse jaoks on Haridusstrateegias kolm konkreetset tegevussuunda:

1. Suurendada osaliste koostööd õpingute katkestamise ennetamisel ning haridustee katkestanute märkamisel ja toetamisel; luua täiendavaid meetmeid nii katkestamise ennetamiseks kui ka katkestanute, sh madala haridustasemega inimeste tagasitoomiseks formaalõppesse.
2. Parandada tingimusi ja võimalusi täiskasvanute pidevaks enesearendamiseks, sh töötada välja ja rakendada kombineeritud rahastamismudel, mis hõlmab eri osapoolte vastutust. lk.13
3. Populariseerida pidevat enesearendamist ja õppes osalemist, pöörates seejuures enam tähelepanu sihtrühmadele, kes osalevad õppes vähem. lk.23

Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030

(PõKa)sätetab, et Enamik Eesti ja Euroopa Liidu poliitikest mõjutab otseselt või kaudselt maapiirkonna inimeste heaolu. Selleks, et mõista erinevate poliitike ja õigusaktide mõju Eesti külades, alevites ja väikelinnades elavatele inimestele ja seal tegutsevatele ettevõtetele, tuleb poliitikakujundamises osalevad poliitikud, ametnikud, samuti ettevõtjate ning vabauhenduste esindajad varustada maapiirkonna mõjude hindamise tööriistadega (sh metoodikate, juhendite ja täiendkoolitustega). Maapiirkonna perspektiivist lähtuva poliitike koondmõju süsteemse hindamise eeldus on, et mõistetakse maapiirkonna sotsiaalsete, majanduslike, keskkonnaalaste, kultuuriliste, julgeolekualaste ja halduslike mõjude eripärasid.

ÜRO ja Eesti säästva arengu üldeesmärgid 2030: Kvaliteetne haridus - tagada kõikidele kaasav ja kvaliteetne haridus ning elukestva õppe võimalused.

PõKa 2030 eesmärgid ja tegevussuunad, mis toetavad ÜRO ja Eesti säästva arengu üld- ja alaeesmärkide saavutamist: kõik PõKa 2030 suunad 1-8 panustavad ka arengukoostöö koolituskavadesse (vt p. 5.2.5).

Missioon

Kodukandi Koolituskeskus on täiskasvanute täienduskoolitusasutus, mis toetab külaliikumise arengut ja Eesti maapiirkondade inimvara läbi vabahariduslike, rahvahariduslike ja kogukonnakoolituste korraldamise.

Täiskasvanute täienduskoolitusasutusena tähtsustame:

1. Üle-eestilist tegevust
2. Kodulähedaste õppimisvõimaluste loomist
3. Kogemustest õppimise võimaldamist
4. Suhtevõrgustike kujunemist
5. Praktilist õpet ja rakendatavaid tulemusi
6. Liikumise Kodukant strateegia ellu rakendamise toetamist.

Eelnevast tulenevalt pöörame koolitustel enim tähelepanu kodanikualgatusele ja maapiirkondade arendamisele.

Kodukandi Koolituskeskuse struktuur

Kodukandi Koolituskeskuse struktuuri määrab Koolituskeskuse põhimäärus.

Juhtimine

Eesti Külaliikumise Kodukant juhatus on Kodukandi Koolituskeskuse juhtimisorgan. Koolituskeskust juhib Kodukandi Koolituskeskuse tegevjuht, kes on aruandekohuslane juhatuse ja nõukogu ees.

Nõukogu

Koolituskeskuse juurde on juhatuse otsuse alusel moodustatud valdkondlikest ekspertidest koosnev viieliikmeline nõukogu, kes tegutsevad vabatahtlikkuse alusel ja kelle eesmärk on toetada ja anda nõu Kodukandi Koolituskeskuse tegevjuhile ja Kodukandi juhatusele keskuse arendamisel.

Koolitajad ja konsulendid

Kodukandi Koolituskeskuse juurde on koostöölepingute alusel koondunud koolitajate ja kogukonnaarengu konsulentide võrgustik.

Kodukandi Koolituskeskus teeb koostööd teiste täiskasvanuhariduse valdkonnas tegutsevate vabaharidusliku orientatsiooniga organisatsioonidega.

Sihtrühmad ja partnerid

Kodukandi Koolituskeskuse peamised sihtrühmad on:

- Maapiirkondade täiskasvanud elanikud,
- Aktiivsed kohaliku elu eestvedajad - külavanemad ja/või sädeinimesed
- Kohalikud vabauhendused (MTÜd, külaseltsid, seltsingud)
- Kohalike omavalitsuste juhid, töötajad, kes tegelevad külakogukondadega
- Piirkondlike arendusorganisatsioonide vastavad töötajad

Peamised valdkondlikud koostööpartnerid

Kodukandi peamisteks partneriteks valdkonna arendamisel on:

- ❖ **Rahvaülikoolide Liit (RÜL)**- vabaharidusliku poliitika kujundamine ja vabahariduse populariseerimine sh kvaliteedi tagamine
- ❖ **ETK Andras**- Elukestva õppe populariseerimine sh koostöö Täiskasvanud Õppija Nädala (TÕN) elluviimisel
- ❖ **Eesti Linnade ja Valdade Liit**- omavalitsuste hariduspoliitika kujundamine mitteformaalse õppe populariseerimine
- ❖ **Eesti Leader Liit**- kogukondade nõustamine ja konsulteerimine ning arenguprotsesside toetamine
- ❖ **Ministeeriumid**. Horisontaalse maaelupoliitika kujundamises osalemine ja valdkondliku huvikaitse teostamine

Visioon 2026

Aastal 2026 on Kodukandi koolituskeskus igapäevaselt tegutsev, sihtrühmade seas populaarne vabahariduskeskus ning **koolitusvõrgustik**, mis pakub kõrgekvaliteedilisi ühiskonna sidusust edendavaid koolitusi.

Kodukandi koolituskeskus on hinnatud ja **aktsepteeritud partner** vabahariduslikku traditsiooni kandvatele täiskasvanuhariduse organisatsioonidele ning avaliku võimu institutsioonidele nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Kodukandi koolituskeskusest on kujunenud maakogukondade ja kodanikuhariduse **kompetentsikeskus**, kes rakendab parimaid praktikaid ning toob kodanikuühiskonda uusi lähenemisi.

Sellega toetab koolituskeskus külaliikumisega seotud organisatsioonide ning võrgustike võimekust arendada kohalikke kogukondi.

Arengutegurite analüüs ja strateogia perioodi 2021-2026 väljakutsed

Kodukandi koolituskeskuse SWOT

TUGEVUSED	NÕRKUSED
1 TUGEV KOOLITAJATE JA SPETSIALISTIDE BAAS: Nõukogus, juhatuses ja meeskonnas olemasolevad võimekad koolitajad ning avatus kaasata tugevaid spetsialiste ja mitmekülgseid koolitajad, kes suudavad õpetada eesti, vene ja inglise keeles. 2 HEA MAINE ja KOMPETENTS: Külaliikumise Kodukant tuntus ja maine külaelu eestvedajana ja maaelu eestkõnelejana ning kompetents kogukonna arendamise maastikul. 3 TUGEV TEGEVUSVÕIMEKUS: Olemas on struktuur, strateegia ja dokumentatsioon, juhtide lai pilt ja haare, julgus katsetada uusi lahendusi, samuti tugev suhete võrgustik ja avatus. 4 SIHTRÜHMA VAJADUSTE TUNDMINE: Selged sihtrühmad (kogukondade eestvedajad, aktiivsed kodanikud, kohalikud omavalitsused) ning võimekus tajuda sihtrühma koolitusvajadust.	1 VÄHENE TUNTUS KOOLITUSE PAKKIJANA: Vähene koolitusturul tegutsemise kogemus. 2 ARENDUSTEgevuse VÄHESUS: Koolituskeskuse järjepidevuse ning süstemaatilise arendustegevuse katkemine, kaasajastatud õppekavade puudumine, vähesed oskused ning kogemused uute tehnoloogiate ja meetodite kasutuselevõtu osas. 3 PIIRATUD SUUTLIKKUS: Koolitajad, eestvedajad on hõivatud väga paljude muude asjadega, puudub süsteemne koolitusvaldkonna seire, pikaajaline finantssuutlikkus ning turundus-kommunikatsiooni suutlikkus.
VÕIMALUSED	OHUD
1 KOGUKONNA TEEMA OLULISUS praeguses ühiskonnas ja kogukonna konsulendi kutsestandardi olemasolu Eestis loob võimalusi kujuneda kogukonna arendamise spetsialistide koolitamise kompetentsi keskuseks. 2 UNESCO HARIDUS EESMÄRGID. Kuna Kodukandil on suund toetada koos elamise oskuste arengut siis haakume UNESCO täiskasvanute õppimise ja hariduse valdkondade ning ÜRO säästva arengu hariduse eesmärkidega. 3 KAASAMISE HUVI soodustab partnerlust ministriumitega erinevate osapoolte kaasamise osas, kogukondade arengus ning õppimise valdkonnas 4 RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ kogukonna arenduskeskustega ning täiskasvanute täienduskoolitusasutustega. UUTE METOODIKATE ROHKUS, mis sobivad kaasavaks koolitamiseks, sealhulgas uued põnevad e-keskkonnad.	1 COVID VIIRUSE-ga seotud ühiskonna suletus kestab ning vähendab sihtrühmade huvi kontaktõppe vastu. 2 TIHE KONKURENTS ja pakkujate suur hulk muudab kliendil keeruliseks valida välja kvaliteetseid koolitajaid. 3 KONKUREERIVA VÕRGUSTIKU esile kerkimine üle-eestilise koolituse pakkujana samades valdkondades.

Arengutegurite analüüsisist kerkisid esile järgnevad fookusteemad:

1. Kasutades ära Kodukandi tugevat koolitajate baasi, sihtrühma vajaduste põhjalikku tundmist ning kogukonna temaatika kasvavat olulisust ühiskonnas, tugevdada koolituskeskuse positsiooni ja **tõsta tuntust kogukonna valdkonna koolituste pakkujana**.
2. Kasutades ära Kodukandi tegevusvõimekust, strateegilisust, kogukonna valdkonna teadmust ning rahvusvahelise koostöö võimalusi **kujundada koolituskeskusest kogukonna valdkonna kompetentsikeskus**, tõstes sellega ühtlasi positsiooni tiheda konkurentsi tingimustes.
3. Kasutades ära organisatsiooni head mainet, tugevat suhete võrgustikku ning ministeeriumide kõrge huvi kaasamise vastu, **panustada koostöös partneritega vabahariduse huvikaitse**esse.

Strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad

EESMÄRK 1: Kodukandi Koolituskeskus on Eestis tuntud kogukonna valdkonna koolituste pakkuja.

- Valmistame koolituskeskuse ette registreerimiseks Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS);
- töötame välja ja rakendame õppekavad lähtuvalt kogukondade vajadustest;
- kujundame oma koolitajate võrgustiku ning arendame nende oskusi;
- loome ja rakendame koolituste kvaliteedisüsteemi;
- viime läbi koolitajate koolitusi ning arenguprogramme.

EESMÄRK 2: Kodukandi Koolituskeskusest on kujunenud kogukondliku kodanikuõppe kompetentsikeskus.

- Käivitame koostöö teadusastutustega;
- töötame välja kogukonna arengutaseme diagnostika instrument (KADI) ning rakendame seda kogukondade, omavalitsuste ja külaliikumise hüvanguks;
- aitame kaasa valdkonna uuringute elluviimisele;
- töötame välja, arendame ning rakendame uusi meetodeid kogukondade nõustamisel;
- rakendame kogukonna arengu konsulendi kutsestandardi ja loome vastava võrgustiku;
- osaleme rahvusvahelistes koostööprojektides.

EESMÄRK 3: Kodukandi Koolituskeskus teostab koostöös partneritega vabahariduse huvikaitset riiklikul ja kohalikul tasandil.

- Osaleme ja räägime kaasa kohaliku tasandi hariduspoliitika kujundamisel;
- sõlmime koostöö kokkulepped partnerorganisatsioonidega;
- jõustame kogukondlikke kohaliku tasandi ümarlaudu ja koostöö kogusid;
- oleme nähtavad arvamusiidrina avalikus ja sotsiaalmeedias.

Rahaliste vahendite kujunemine

Kodukandi Koolituskeskuse peamisteks tegevusväljunditeks on:

- ❖ Tasuliste koolituste pakkumine
- ❖ Tellimuskoolituste korraldamine
- ❖ Haridus- ja koolitusvaldkonna projektides ning programmides osalemine ning nende elluviimine
- ❖ Uuringute, analüüside läbiviimise korraldamine ja neis osalemine

Koolituskeskuse rahalised vahendid tekivad jooksvalt ning lähtuvalt erinevatest koolitustest ja erinevatest täiendatavatest võimalustest.

Rahalised vahendid moodustuvad:

- tellimuskoolituste tasud
- muud seotud ja eesmärgipärased teenused (nõustamine, konsulteerimine, koolituskorraldus jm)
- sihtotstarbelised toetused projektide ellu rakendamiseks
- sihtotstarbelised toetused riigieelarvest
- õppemaksud
- annetused juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt

Strateegia elluviimine ja hindamine

Lähtudes koolituskeskuse visioonist, eesmärkidest ja Kodukandi strateegiast koostab tegevjuht, koostöös nõukoguga iga aastase tegevuskava. Kodukandi juhatus esitab tegevuskava koos Kodukandi aasta eelarvega ühisele aruteluks ja kinnitamiseks üldkogule.

Hindamine ja seire toimub kooskõlas Kodukandi strateegia peatükile nr 5.